सा विदया या विमुक्तये्

महिला शिक्षणशास्त्र महाविदयालय, मार्केट यार्ड, कोल्हापूर

सन २०१४-२०१५

प्रात्यक्षिकांचे नाव:- माहिती तंत्रज्ञान

छात्राध्यापिकाचे नाव :- कु. तृप्ती धैर्यशील माने

प्रेरणास्थान :- प्राचार्य डॉ. एस. डी. राणे

मार्गदर्शक :- डॉ. एस. डी. राणे

अनुक्रमणिका

अ.क्र.	घटक
१	सुर्यमाला
२	प्रस्तावना

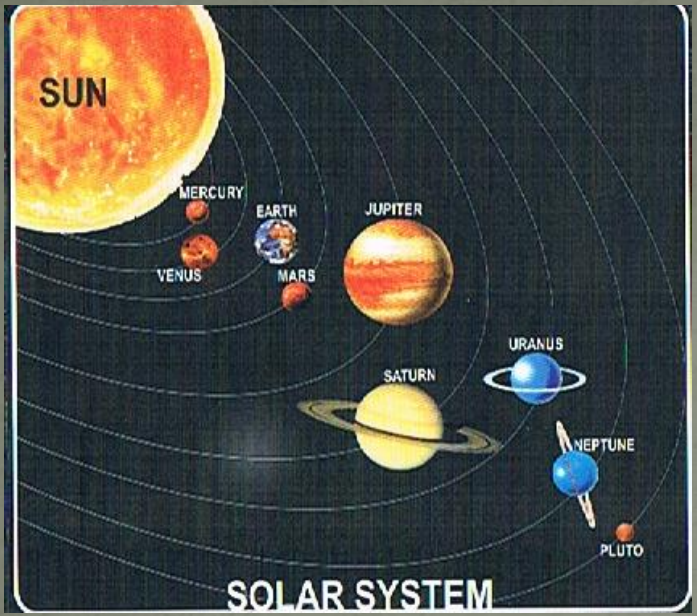

प्रस्तावना

- पृथ्वीसह एकूण आठ ग्रह, उपग्रह, लघुग्रह, बहुग्रह, धूमकेतू, उल्का व सूर्य या सर्वांनी मिळून आपली सूर्यमाला तयार झाली आहे.
- सूर्य हा सूर्यमालेतील तेजस्वी तारा आहे. बुध, शुक्र, पृथ्वी, मंगळ, शनी, युरेनस, नेपच्यून अशी सूर्यमालेतील ग्रहांची नावे आहेत.

हेतुकथन :

तर आज आपण सुर्यमाला हा घटक अभ्यासणार आहोत.

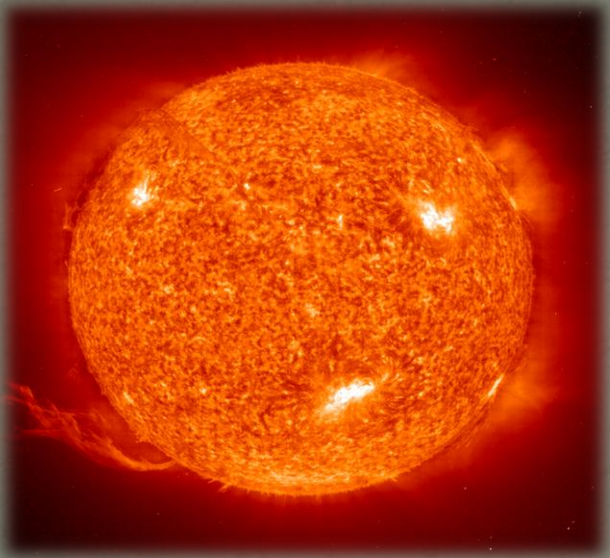

सूर्य

- सूर्य हा एक तेजस्वी तारा आहे.
- सूर्य हा सूर्यमालेचा प्रमुख आहे.
- सूर्य हा अतितप्त वायूंनी बनलेला आहे.
- सूर्यमालेतील सर्व घटकांना सूर्यापासून उष्णता व प्रकाश मिळतो.
- पृथ्वीवरील सजीव सृष्टीच्या दृष्टीने सूर्याचे महत्व अन्य साधारण आहे.

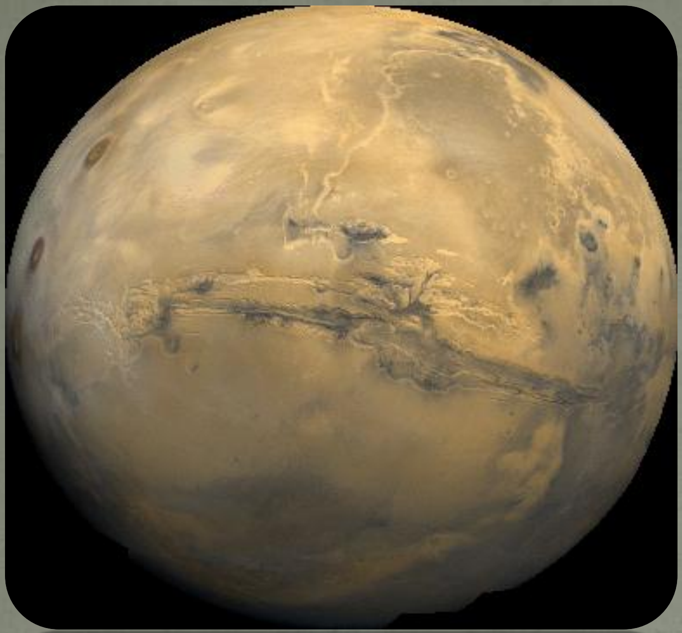

बुध

- हा सूर्यापासून सर्वात जवळचा ग्रह आहे.
- सर्व ग्रहांत बुध हा आकाराने लहान ग्रह आहे.
- बुध हा ग्रह अंतर्ग्रह आहे.
- बुध या ग्रहाला कोणताही उपग्रह नाही.
- बुध या ग्रहाचा परिवलन काल 58.65 दिवसांचा आहे.
- बुध या ग्रहाचा परिभ्रमण काल 0.24 वर्षाचा आहे.
- बुध या ग्रहाचे आसांचे कल 2.0 आहे.

शुक्र

- शुक्र हा आकाशात सर्वांत तेजस्वी दिसणारा ग्रह आहे.
- शुक्र हा एकमेव ग्रह पूर्वेकडून पश्चिमेकडे फिरतो.
- त्यामुळे शुक्र या ग्रहावर सूर्य पश्चिमेला उगवून पूर्वेला मावळताना दिसतो.
- बुध या ग्रहानंतर येणारा शुक्र हा ग्रह आहे.
- शुक्र या ग्रहाचा परिवलन काल हा 243.00. दिवस एवढा आहे.
- शुक्र या ग्रहाचा परिभ्रमण काल 0.61 वर्ष एवढा आहे.
- शुक्राचे आसांचे कलणे 177.2 आहे.

पृथ्वी

- आपण ज्या ग्रहावर राहतो. त्याला पृथ्वी असे नाव आहे.
- पृथ्वीवर जीवसृश्टीस पोषक वातावरण व जलाचे अस्तित्व आहे.
- या ग्रहावर सजीवसृष्टी आहे.
- या ग्रहाचा परिवलन काल 24 तास आहे.
- या ग्रहाचा परिभ्रमण काल 1.0 वर्षे (365 दिवस)
- या ग्रहांचे आसांचे कलने 23.5^0 एवढे आहे.

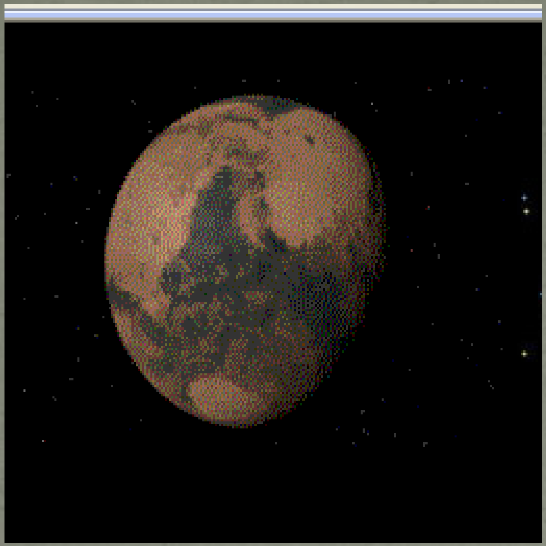

मंगळ

- सुर्य मालेतील चौथा ग्रह म्हणजे मंगळ होय.
- मंगळावर देखिल पृथ्वीप्रमाणेच उन्हाळा व हिवाळा हे ऋतू अनुभवयास मिळतात.
- मंगळावर अनेक ठिकाणी ज्वालामुखी आढळलेले आहेत. त्यामुळे त्याचा रंग हा लालसर दिसतो.
- मंगळावर कालवे तसेच नदयां यांच्या खुणा आढळलेल्या आहेत. यावरून शात्रज्ञांनी तेथे सजीव सृष्टी असावी असा अंदाज व्यक्त केलेला आहे.

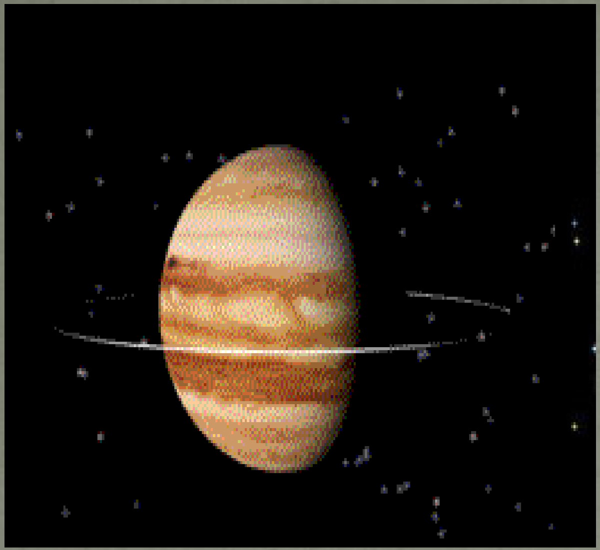

गुरू

- सुर्य मालेतील पाचवा ग्रह म्हणजे गुरू होय.
- गुरूचा अंतर्भाग हा द्रवरूप लोखंडाचा बनलेला आहे.
- गुरूच्या बाहेरच्या भागात असणाऱ्या वायूच्या दाट ढगामुळे गुरूवर आडवे पटटे दिसतात.
- गुरूचा स्वतः भोवती फिरण्याचा वेग देखिल प्रचंड आहे. त्याला स्वतः भोवत फिरण्यास फक्त 9 जास 50 मिनिटे लागतात.

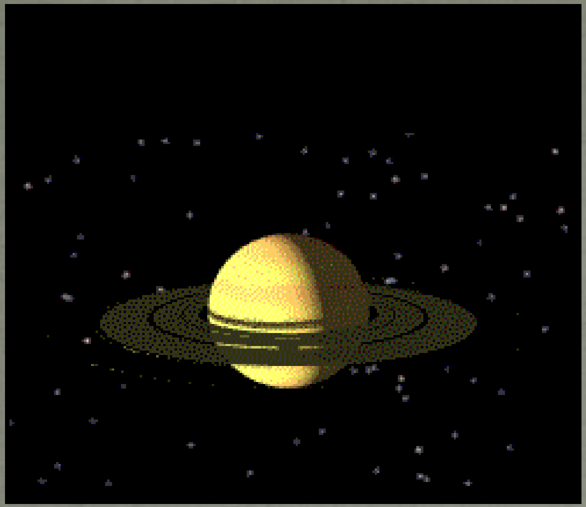

शनी

- सुर्य मालेतील सहावा ग्रह म्हणजे शनी होय.
- शनीच्या भोवातालच्या कडयामुळे तो जास्त प्रसिध्द आहे.
- शनीहा ग्रहदेखिल वायूमय आहे. त्याची घनता ही पाण्याहून ही कमी आहे. समजा शनी ग्रहाला जर एखादया समुद्रामध्ये टाकला तर तो चक्क पाण्यावर तरंगू शकेल.
- शनी हा ग्रह त्याच्या अंशासी साधारण 28 अंशांनी कललेला असल्यामुळे पृथ्वीवरून त्याची कडा व्यवस्थित दिसत नाही.

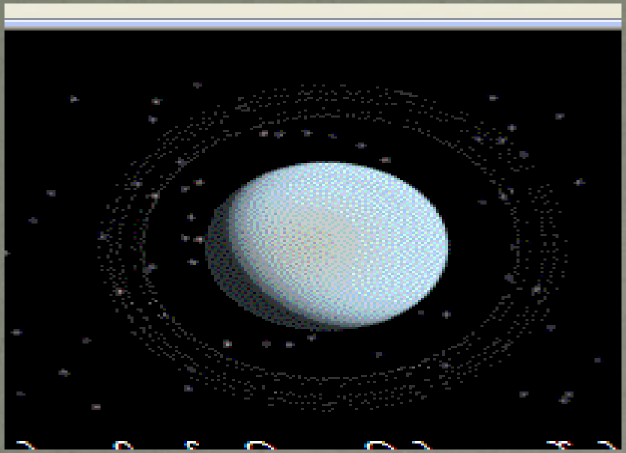

युरेनस

- सुर्य मालेतील सातवा ग्रह म्हणजे युरेनस होय.
- युरेनसच्या भोवती चुंबकीय क्षेत्र असल्याचे आढळून आलेले आहे.
- तसेच युरेनस आपल्या कक्षेवरून एका संकेदाला एक मैल सरकतो.
- युरेनसला पाच मोठे तसेच दहा लहान चंद्र आहेत.

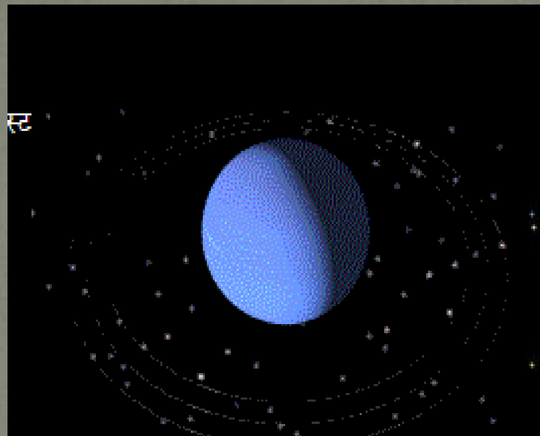

नेपच्यून

- सुर्य मालेतील आठवा ग्रह म्हणजे नेप्च्यून होय.
- नेप्च्यून या वायूवरील वातावरण मिथेन या विषारी वायूने बनलेले आहे.
- नेप्चयून हा सूर्यापासून खूप दूरचा ग्रह असल्यामुळे तेथील वातावरण हे खूपच ठंड असते.
- याग्रहास देखील चुंबकीय क्षेत्र आहे.
- नेप्च्यूनया ग्रहाला एकूण 11 चंद्र आहेत.

संकलन :

अशा प्रकारे आज आपण सुर्यमाला हा घटक अभ्यासला.